Міністерство освіти і науки України

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА

Назва освітньої компоненти	**Фінансова стратегія**
Код та назва спеціальності	**072 «, банківська справа, страхування та фондовий ринок»**
Назва освітньої програми	**Управління фінансами, банківська справа та страхування**
Рівень освіти	**другий (магістр)**
Форма навчання	**Денна / заочна**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ЄКТС	**3**
Форма підсумкового контролю	**залік**
Розробник програми	**Карачарова Катерина Анатоліївна к.е.н., доцент доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту**

Харків - 2026

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»
Вибіркова : цикл професійної підготовки
Курс: 1 / Семестр: 2

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Карачарова Катерина Анатоліївна, к.е.н, доцент
Профайл викладача − https://kart.edu.ua/staff/karacharova-ka
Контактна інформація - karacharova@kart.edu.ua
Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE - https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=18573

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Метою вивчення освітньої компоненти є оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності фінансової стратегії, методології її розробки та реалізації в умовах ринкової трансформації економіки, а також набуття практичних вмінь і навичок стосовно стратегічного фінансового планування, оцінювання фінансового потенціалу підприємства, обґрунтування інвестиційних рішень та управління фінансовими ризиками у довгостроковій перспективі; набуття компетенцій, необхідних для виконання професійних функцій у фінансових департаментах підприємств, підрозділах стратегічного планування, консалтингових компаніях та структурах корпоративного управління.

Основними завданнями освітньої компоненти є:

з’ясування економічної природи, теоретичних засад та ролі фінансової стратегії як ключового елемента загального стратегічного управління підприємством;

• висвітлення світового досвіду формування фінансових стратегій корпорацій та визначення пріоритетних напрямів адаптації сучасних методів стратегічного фінансового планування в Україні;

• розгляд механізмів формування, розподілу та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, зокрема управління власним і залученим капіталом, оптимізації його структури та вартості;

• вивчення особливостей розробки та реалізації інвестиційної, дивідендної та кредитної політики підприємства в умовах динамічного зовнішнього середовища;

• засвоєння знань щодо методів оцінювання фінансового потенціалу, стратегічного аналізу фінансових ризиків та визначення цільових орієнтирів зростання ринкової вартості підприємства.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Заплановані загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Результатами навчання (ПР):

ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Знання здобуті в процесі вивчення дисциплін за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – «Управління корпоративними фінансами», «Фінанси», «Бюджетна система», «Фінанси підприємств», «Податкова система».

ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Освітній компонент підготовки за ОС «магістр»: підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра.

ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітній компонент сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 1 : [Подолання бідності]

SDG 3 : [Міцне здоров’я та благополуччя]

SDG 8 : [Гідна праця та економічне зростання]

SDG 16 : [Мир, правосуддя та сильні інституції]

Освітній компонент формує системне розуміння механізмів соціального страхування як інструменту сталого розвитку, соціальної безпеки та економічної стабільності. Через аналіз законодавства, практичні кейси, ситуаційні завдання, розгляд досвіду ЄС, проблем воєнного стану та повоєнного відновлення студенти навчаються оцінювати соціальні ризики, пропонувати шляхи підвищення соціальної справедливості, інклюзії та безбар’єрності, а також формувати ефективні політики у сфері соціального захисту. Результати навчання передбачають здатність працювати в умовах реформування, зміцнювати соціальні інституції та сприяти досягненню Цілей сталого розвитку на національному та міжнародному рівнях.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1 Теоретико-методологічні засади фінансової стратегії підприємства

Тема 1 Сутність, цілі та завдання фінансової стратегії .Сутність фінансової стратегії. Місце фінансової стратегії в загальній системі корпоративного управління та стратегічного менеджменту підприємства. Цілі, завдання та принципи формування фінансової стратегії. Етапи розробки та реалізації фінансової стратегії. Суб'єкти та об'єкти стратегічного фінансового управління.

Тема 2 Фінансове середовище та фінансовий потенціал підприємства Вплив макро- і мікросередовища на формування фінансової стратегії підприємства. Поняття та структура фінансового потенціалу підприємства. Методи стратегічного фінансового аналізу (SWOT, PEST-аналіз у фінансовій сфері). Оцінювання фінансової стійкості та ліквідності у довгостроковій перспективі.

Тема 3 Стратегічне фінансове планування і прогнозування Сутність і значення стратегічного фінансового планування. Система фінансових планів на підприємстві. Довгострокове прогнозування фінансових показників в умовах невизначеності та ризику. Методи стратегічного фінансового моделювання. Розробка перспективних фінансових планів та прогнозних балансів.

Тема 4 Стратегія формування та управління капіталом підприємства Концепція управління капіталом у довгостроковій перспективі. Формування оптимальної структури капіталу підприємства. Власний і залучений капітал як стратегічні джерела фінансування розвитку. Оцінка вартості капіталу (WACC) та її вплив на ринкову позицію суб'єкта господарювання.

Модуль 2 Стратегічне управління фінансовими ресурсами, ризиками та вартістю бізнесу

Тема 5 Інвестиційна стратегія підприємства Сутність та завдання інвестиційної стратегії у складі фінансової стратегії підприємства. Формування портфеля реальних та фінансових інвестицій. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів у довгостроковому періоді. Джерела та форми фінансування інвестиційної діяльності.

Тема 6 Дивідендна та кредитна політика у складі фінансової стратегії Сутність дивідендної політики, її види та ключові фактори впливу на виплату

дивідендів. Моделі дивідендної політики та їх вплив на добробут акціонерів. Кредитна політика підприємства: стратегія управління позиковим капіталом, взаємовідносини з банківськими установами, вибір оптимальних форм боргового фінансування.

Тема 7 Управління фінансовими ризиками у стратегічній перспективі Поняття та класифікація фінансових ризиків підприємства. Методи стратегічного оцінювання та вимірювання ризиків. Стратегії та інструменти мінімізації фінансових ризиків. Застосування методів хеджування, диверсифікації та страхування у фінансовому менеджменті.

Тема 8 Стратегічне управління фінансовою санацією та банкрутством Діагностика кризового фінансового стану підприємства та ймовірності банкрутства. Стратегічні заходи фінансового оздоровлення (санації). Механізми запобігання кризовим явищам та відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання.

Тема 9 Оцінювання та управління ринковою вартістю підприємства Концепція управління вартістю підприємства (Value-Based Management — VBM). Методи оцінки вартості бізнесу в рамках фінансової стратегії (дохідний, витратний, порівняльний підходи). Показники створення вартості (EVA, MVA) та їх використання для стратегічного фінансового контролінгу.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1 Види і загальна характеристика фінансових стратегій підприємства, їх класифікація за напрямами діяльності та цільовими орієнтирами.
2 Основні положення та концептуальні засади стратегічного фінансового планування.
3 Фінансовий потенціал та фінансова політика в системі стратегічного управління суб’єкта господарювання.
4 Міжнародний досвід та передові практики формування фінансових стратегій провідних корпорацій світу.
5 Суб’єкти, організаційна структура та інституційні засади управління фінансовою стратегією підприємства.
6 Ризик-менеджмент та забезпечення фінансової стійкості у процесі реалізації стратегічних рішень.
7 Еволюція концепцій та сучасні методологічні підходи до управління вартістю бізнесу в умовах ринкової трансформації.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Вид роботи	Сутність
Опрацювання теоретичного матеріалу	Самостійне вивчення основних понять, категорій і механізмів податкової системи; аналіз законодавчих актів та нормативних документів; опрацювання рекомендованої літератури, електронних ресурсів і матеріалів, необхідних для засвоєння тем дисципліни.
Підготовка до практичних занять	Опрацювання методичних вказівок; виконання розрахункових завдань, аналіз ситуаційних кейсів і практичних прикладів; підготовка до обговорення тем і проблем податкової системи, законодавчих змін та актуальних подій у сфері податкової політики.
Виконання індивідуальних завдань	Розроблення аналітичних або дослідницьких робіт; підготовка презентацій, порівняльних оглядів, аналітичних записок чи есе; виконання розрахункових робіт або міні-проєктів щодо актуальних питань податкового законодавства, у тому числі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.
Підготовка до підсумкового контролю	Систематизація та узагальнення знань з усіх тем курсу; повторення ключових понять, законодавчих норм та практичних аспектів; виконання тестових і ситуаційних завдань; підготовка до комплексного оцінювання результатів навчання у формі екзамену.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

№	Тема	Лекції, год	Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Сутність, цілі та завдання фінансової стратегії	2	2	7	11
2	Фінансове середовище та фінансовий потенціал підприємства	2	2	7	11
3	Стратегічне фінансове планування і прогнозування	2	2	7	11
4	Стратегія формування та управління капіталом підприємства	2	2	7	11
5	Інвестиційна стратегія підприємства	2	2	7	11
6	Дивідендна та кредитна політика у складі фінансової стратегії	2	2	7	11
7	Управління фінансовими ризиками у стратегічній перспективі	1	1	7	9
8	Стратегічне управління фінансовою санацією та банкрутством	1	1	6	8
9	Оцінювання та управління ринковою вартістю підприємства	1	1	5	7
	Всього	15	15	60	90

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У межах навчальних годин, виділених на самостійну роботу передбачено виконання індивідуального науково-дослідного завдання, що є одним із засобів оволодіння навчальним матеріалом, формує здатність студента до самоосвіти і автономної науково-дослідницької діяльності. Завдання передбачає підготовку реферату або наукової публікації (тез конференції, статті). Виконання реферату має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі прочитаних лекцій та практичних занять. Тематику рефератів студент самостійно обирає з переліку запропонованих викладачем тем або подає власну пропозицію, яка узгоджується з викладачем.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу УкрДУЗТ (https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oopnova-redakcija-2024.pdf)

При викладанні освітньої компоненти для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є екзамен. Форма проведення семестрового екзамену – електронне тестування. При проведенні підсумкового контролю у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в базі електронних курсів системи дистанційного навчання Modle для перевірки знань здобувачі освіти.

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання

відповідно до Положення про контроль і оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf) та Порядку проведення заліково-екзаменаційної сесії в умовах воєнного стану https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/porjadok_sesija_vijskovij-stan.pdf

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 семестр
1 Виконання поточних кейс-завдань Складові: ● аналіз ситуації та ідентифікація проблеми; ● аргументація та логічність пропонованого рішення ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог		**0 – 20** 0 -4 0-10 0-3 0-2 0-1
2 Виконання практичних робіт протягом модулю Складові: ● розуміння теоретичного матеріалу; ● правильність і повнота виконання розрахунків; ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог		**0 – 20** 0 -4 0-10 0-3 0-2 0-1
3 Поточне тестування		**0 – 20**
підсумок		**max 60**

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	ECTS оцінка
відмінно – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
добре – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
задовільно - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні	60-68	E

	критерії		
незадовільно - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УкрДУЗТ (https://kart.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oop-nova-redakcija-2024.pdf) прозорість, неупередженість оцінювання досягнень студентів є одним із принципів забезпечення якості освітнього процесу

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського держаного університету залізничного транспорту https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту (далі – Університет) https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrduzt-2021.pdf

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1 Сутність та економічна природа фінансової стратегії підприємства.
2 Функції фінансової стратегії та їх значення в ринковій економіці.
3 Класифікація фінансових стратегій за різними ознаками та рівнями управління.
4 Порядок та етапи розробки й реалізації фінансової стратегії.
5 Поняття та сутність стратегічного фінансового менеджменту.
6 Управління фінансами підприємства в умовах трансформації та нестабільності економіки України.
7 Фінансові підрозділи як основний елемент управління стратегічним розвитком суб'єкта господарювання.
8 Предмет, об'єкт та завдання державного та корпоративного фінансового менеджменту.
9 Сутність та економічні засади формування фінансової системи підприємства.
10 Принципи формування ефективної фінансової стратегії.
11 Закономірність еволюції стратегій управління бізнесом.

12 Розвиток та становлення систем фінансового управління провідних корпорацій світу.
13 Особливості фінансового планування та управління в різних країнах світу.
14 Фінансові ризики та управління ними в стратегічній перспективі.
15 Зміст поняття «стратегічне фінансове планування і прогнозування».
16 Принципи фінансового планування.
17 Фактори, які впливають на сутність фінансового планування та прогнозування.
18 Методи фінансового планування та прогнозування.
19 Критерії оптимальності в стратегічному фінансовому плануванні.
20 Прогнозування та планування окремих фінансових показників і ресурсів.
21 Види та етапи фінансового планування на підприємстві.
22 Планування фінансових потоків підприємства. Фінансовий календар.
23 Напрями підвищення рівня фінансового планування та прогнозування.
24 Аналіз фінансового стану та його місце в системі стратегічного управління.
25 Фінансове регулювання й економічна політика держави.
26 Принципи фінансового регулювання діяльності підприємств.
27 Інструменти та рижеми державного фінансового регулювання.
28 Державна підтримка та фінансові пільги суб'єктам господарювання.
29 Поняття, склад, об’єкти та суб’єкти фінансового адміністрування на підприємстві.
30 Адміністрування фінансових зобов'язань та розрахунків.
31 Фінансові повідомлення та вимоги контрагентів.
32 Адміністрування дебіторської та кредиторської заборгованості.
33 Зміст та завдання фінансового контролінгу.
34 Система та методи внутрішнього фінансового контролю.
35 Основні причини і типові способи виникнення фінансових криз на підприємстві.
36 Методи діагностики кризового фінансового стану та загрози банкрутства.
37 Фінансова політика підприємства в сучасних умовах.
38 Організація фінансового обліку та внутрішньої звітності на підприємстві.
39 Первинні фінансові документи та регістри аналітичного обліку.
40 Місце і роль бюджетування у загальній системі фінансового планування підприємства.
41 Принципи та етапи бюджетування діяльності суб'єкта господарювання.
42 Особливості розробки операційних та фінансових бюджетів.
43 Інвестиційна стратегія підприємства та особливості її реалізації.
44 Уніфікація процесів фінансування інвестицій на міжнародному рівні.
45 Міжнародне фінансове середовище як основа стратегічного планування.
46 Використання міжнародних фінансових інструментів та ринків капіталу.
47 Стратегічне управління вартістю бізнесу (Value-Based Management).
48 Оцінка ринкової вартості підприємства в рамках фінансової стратегії.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1.Конституція України [Електрон. ресурс]. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

2. Податковий кодекс України [Електрон. ресурс]: від 02.12.2010 № 2755-VI. – Режим доступу: http: // www. zakon.rada.gov.ua/go/2755-17.

3. Господарський кодекс України [Електрон. ресурс]: від 16.01.2003 № 436- IV. – Режим доступу: http: // www.zakon.rada.gov.ua/go/436-15.

4. Митний кодекс України [Електрон. ресурс]: від 16.01.2003 № 436- IV. – Режим доступу: http: // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17

5. Закон України «Про митний тариф України» [Електрон. ресурс]: від 05.04.2001 № 2371-III. – Режим доступу: http: // www. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text

Інтернет-ресурси:

1 http://lib.kart.edu.ua/ (Електроний портал УкрДУЗТ)
2 http://portal.rada.gov.ua (Офіційний портал Верховної Ради України);
3 http://kmu.gov.ua (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);
4 http://minfin.gov.ua (Міністерство фінансів України);
5 http://metod.kart.edu.ua/ (Електроний портал УкрДУЗТ)
6 http://minfin.gov.ua (Міністерство фінансів України);
7 https://tax.gov.ua/ (Фіскальна служба України).

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення. На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: ґаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних ґаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@ kart.edu.ua) на Office365.

Інформаційне забезпечення: конспект лекцій, електронна бібліотека навчальної літератури, презентації окремих тем, банк тестів, методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів

ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Карачарова К.А., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту *email:* karacharova@kart.edu.ua

ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Протокол засідання кафедри фінансів, обліку і аудиту № 4 від 17 листопада 2026р.